

Sociální služby pro seniory
Dotazníkové šetření realizované v obcích SO ORP
Český Krumlov
v období březen – duben 2023

Martina Bártová

2. 5. 2023

A) Procesní stránka

Dotazník byl vytvořen a rozeslán prostřednictvím on-line nástroje Google Forms na počátku března 2023 všem 32 obcím v ORP Český Krumlov, dále opětovně z emailové adresy obsahující odkaz na dotazník dne 27. 3. 2023. Zástupci obcí byli 1 – 2x telefonicky kontaktováni, 3 obce vyplnily dotazník v rámci osobní schůzky. **Celková návratnost dotazníků v SO ORP Český Krumlov činí 59 % (19 odpovědí).**

Členky pracovní skupiny, které šetření realizovaly:

Mgr. Ingrid Pechová

Ing., Mgr. Hana Kocourková

Bc. Martina Bártová

Název obce	Dotazník zodpovězen
Bohdalovice	ano
Boletice	
Brluh	ano
Černá v Pošumaví	ano
Český Krumlov	
Dolní Třebonín	
Frymburk	
Holubov	ano
Horní Planá	ano
Hořice na Šumavě	ano
Chlumec	ano
Chvalšiny	
Kájov	
Křemže	ano
Lipno nad Vltavou	ano
Loučovice	ano
Malšín	ano
Mirkovice	
Mojné	ano
Nová Ves	ano
Polná na Šumavě	
Přední Výtoň	
Přídolí	ano

Přísečná	ano
Rožmberk nad Vltavou	
Srnín	
Světlík	
Větrní	ano
Věžovatá Pláně	
Vyšší Brod	ano
Zlatá Koruna	ano
Zubčice	ano

Tabulka 1: Obce v SO ORP Český Krumlov

Pozn.: Procentuální údaje a ostatní data uváděná v dalším textu budou vždy počítána jen ze zodpovězených dotazníků, tzn. z odpovědí 19 obcí, které dotazník vyplnily (nikoliv z plného počtu obcí v SO ORP Český Krumlov).

Dotazník obsahoval celkem 21 otázek:

1. Jméno obce, za kterou tento dotazník vyplňujete:
2. Vaše pracovní pozice / funkce:
3. Máte přibližnou představu o počtu seniorů ve Vaší obci, kteří potřebují pomoc druhé osoby s jednou nebo více z následujících oblastí: stravování, péče o vlastní osobu (hygiena, oblékání), zdravotní péče (nelékařská)?
4. Pokud jste u předchozí otázky odpověděli "Ano", uveďte prosím přibližný počet těchto seniorů: (Nepovinná otázka)
5. Mapujete aktivně situaci jednotlivých seniorů ve Vaší obci?
6. Pokud jste u předchozí otázky odpověděli "Ano", popište prosím, jakými způsoby, případně jak často, toto mapování provádíte: (Nepovinná otázka)
7. Na koho se obracíte /s kým spolupracujete, pokud potřebujete zajistit sociální službu/ pomoc druhé osoby pro konkrétního seniora s dosud nekompenzovanou potřebou pomoci? (Nepovinná otázka)
8. Níže jsou uvedeny oblasti zahrnující základní životní potřeby, v nichž mohou senioři – na základě svého zdravotního stavu či sociální situace – potřebovat pomoc druhé osoby. Zaškrtněte prosím oblasti, ve kterých senioři a/nebo jejich blízcí ve Vaší obci nejčastěji poptávají pomoc:
9. Informujete seniory ve Vaší obci o konkrétních možnostech získání pomoci při zvládnutí základních životních potřeb?
10. Pokud ano, jakým způsobem jim tyto informace zprostředkováváte? (Nepovinná otázka)
11. Na základě konkrétní situace ve Vaší lokalitě, odkazujete seniory s potřebou pomoci druhé osoby a jejich blízké spíše na:
12. Odkazujete seniory či jejich blízké poptávající pomoc na konkrétní sociální služby působící ve Vaší lokalitě?
13. Zprostředkováváte či dopomáháte s komunikací či přímo kontraktem mezi seniorem a konkrétní sociální službou?
14. Zaškrtněte prosím druhy sociálních služeb, které působí (tzn., nemusí zde mít sídlo ani kamennou pobočku) ve Vaší lokalitě:
15. Zvládají tyto služby ve Vaší lokalitě uspokojovat poptávku?

16. Pokud jste v předchozí otázce odpověděli "Ne", máte přibližnou představu o počtu odmítnutých / neuspokojených žadatelů o sociální službu pocházejících z Vaší lokality? Pokud ano, uveďte prosím jejich přibližný počet: (Nepovinná otázka)

17. Které z uvedených služeb nepůsobí ve Vaší lokalitě, ale jsou seniory či jejich blízkými poptávány?

18. Dokážete vyčíslit poptávku z předchozí otázky? Pokud ano, uveďte prosím aspoň přibližné číslo: (Nepovinná otázka.)

19. Působí ve Vaší obci tzv. neformální pečující? (Nejčastěji se jedná o rodinné příslušníky nebo blízké osoby, které o seniora "bezplatně" pečují).

20. Pokud jste v předchozí otázce odpověděli "Ano", z Vaší zkušenosti se jedná nejčastěji o: (Nepovinná otázka)

21. Děkujeme za zodpovězení uvedených otázek, Vaše odpovědi přispějí k efektivnějšímu plánování sociálních služeb pro seniory v Jihočeském kraji. Máte ještě nějaké další poznatky, které byste k této problematice rádi uvedli? (Pokud ano, napište je prosím níže či přímo kontaktujte člena pracovní skupiny pro seniory, který Vás s tímto dotazníkem oslovil).

Zahrnuty byly otázky otevřené i otázky s výběrem z předem daných možností (vč. multi-výběru) – tyto však umožňovaly prostor k dalšímu vyjádření pro případ, že by předdefinované odpovědi nebyly v konkrétních případech vyhovující. Cílem této otevřenosti v možnostech odpovídání bylo ponechání dostatečného prostoru pro vyjádření specifičnosti situací jednotlivých obcí.

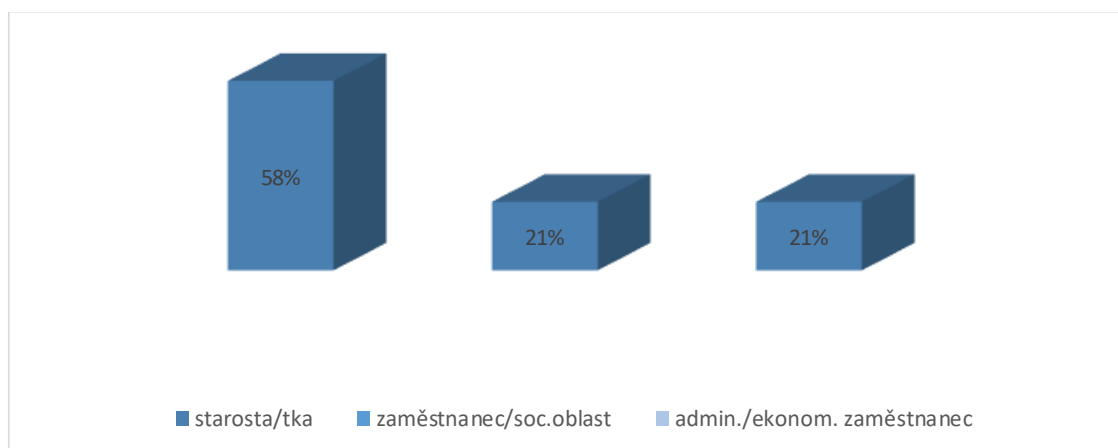
B) Vyhodnocení odpovědí

1. Jméno obce, za kterou tento dotazník vyplňujete:

viz Tabulka 1

2. Vaše pracovní pozice/funkce:

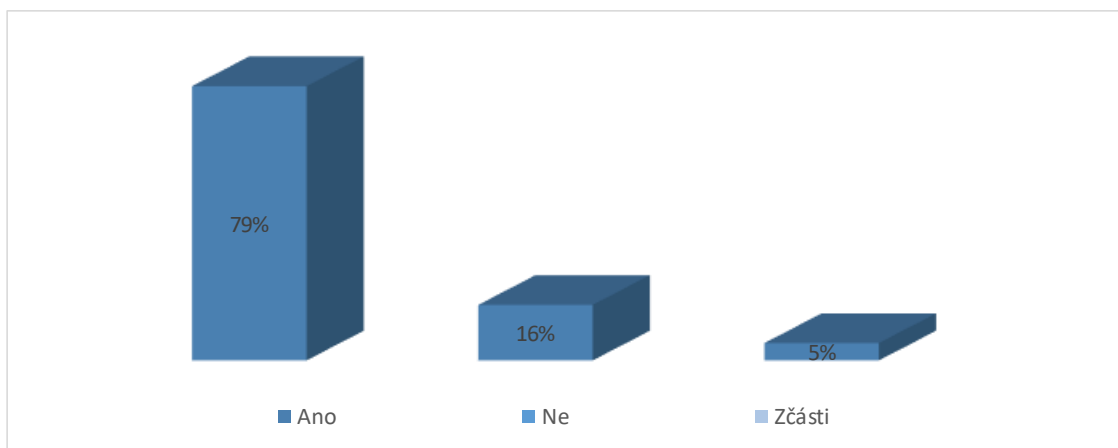
V 58 % dotazník vyplňoval přímo starosta/starostka či místostarostka obce, v 21 % dotazník vyplňoval sociální pracovník či zaměstnanec obce, jehož pracovní náplň má přesah i do sociální oblasti. Administrativní či ekonomičtí zaměstnanci vyplňovali dotazník v 21 % případů.

Obrázek č. 1: Odpovědi k otázce č. 2

3. Máte přibližnou představu o počtu seniorů ve Vaší obci, kteří potřebují pomoc druhé osoby s jednou nebo více následujících oblastí: stravování, péče o vlastní osobu (hygiena, oblékání), zdravotní péče (nelékařská)?

15 obcí (79 %) deklarovalo, že má představu o počtu seniorů, kteří potřebují pomoc jiné fyzické osoby v některé z oblastí zvládnutí základních životních potřeb. 3 obce odpověděly, že představu naopak nemají (16 %), zčásti má představu 1 obec (5 %).

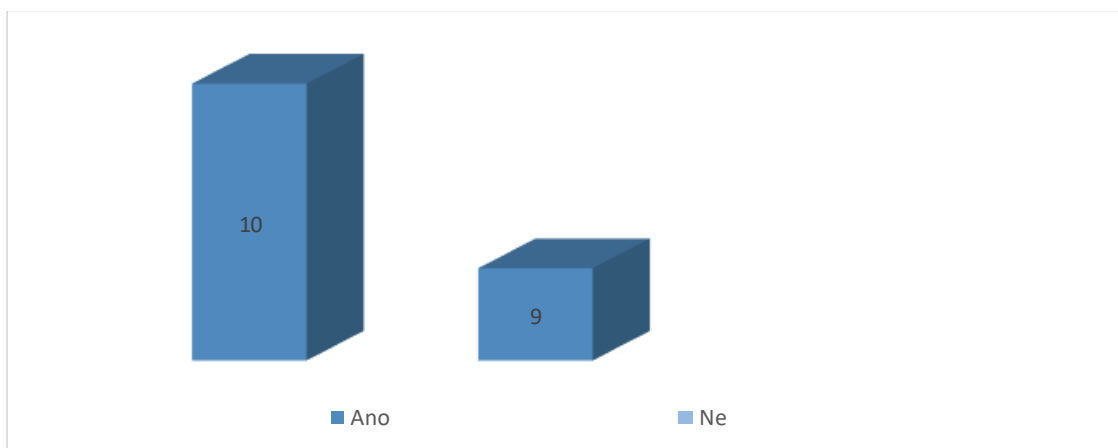
Obrázek č. 2: Odpovědi k otázce č. 3

4. Pokud jste u předchozí otázky odpověděli "Ano", uveďte prosím přibližný počet těchto seniorů: (Nepovinná otázka)

6 menších obcí uvedlo počty seniorů s potřebou pomoci jiné fyzické osoby v řádech jednotek, 5 menších měst a městysů uvedlo počty seniorů s potřebou pomoci jiné fyzické osoby v řádech desítek.

5. Mapujete aktivně situaci jednotlivých seniorů ve Vaší obci?

10 obcí aktivně mapuje situaci jednotlivých seniorů, 9 obcí nikoliv.

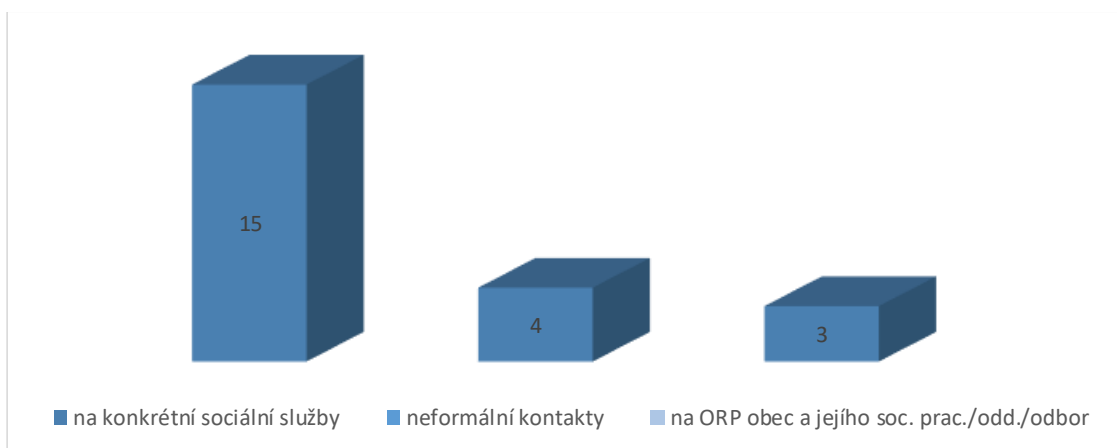
Obrázek č. 3: Odpovědi k otázce č. 5

6. Pokud jste u předchozí otázky odpověděli "Ano", popište prosím, jakými způsoby, případně jak často, toto mapování provádíte: (Nepovinná otázka)

Jako nejčastější způsob mapování situace uváděli starostové a starostky osobní kontakt se seniory nebo prostřednictvím pečovatelské služby.

7. Na koho se obracíte /s kým spolupracujete, pokud potřebujete zajistit sociální službu/ pomoc druhé osoby pro konkrétního seniora s dosud nekompenzovanou potřebou pomoci? (Nepovinná otázka)

Respondenti dotazníkového šetření se v uvedených případech nejčastěji obrací na konkrétní sociální služby (15), méně často pak využívají neformálních kontaktů (4). Nejméně se obracejí na ORP obec a jejího sociálního pracovníka/oddělení/odbor (3).

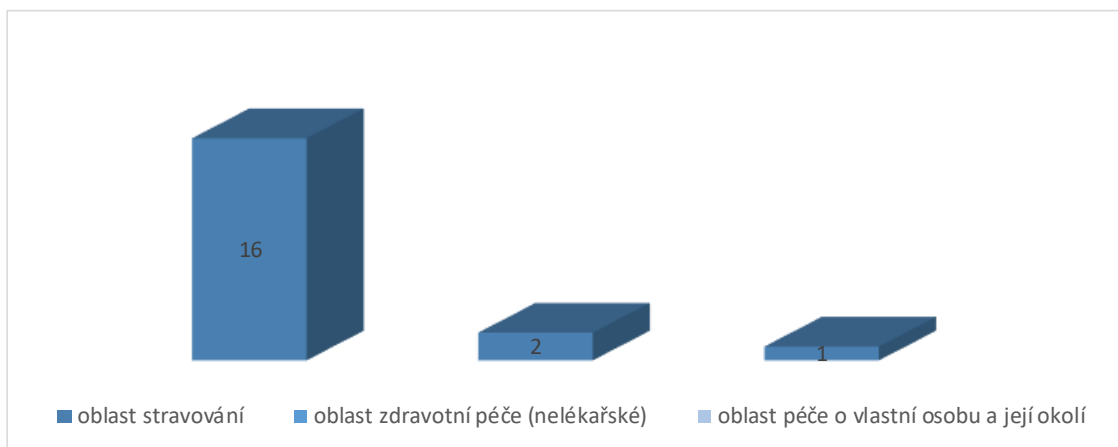
Obrázek č. 4: Odpovědi k otázce č. 7

8. Níže jsou uvedeny oblasti zahrnující základní životní potřeby, v nichž mohou senioři – na základě svého zdravotního stavu či sociální situace – potřebovat pomoc druhé osoby. Zaškrtněte prosím oblasti, ve kterých senioři a/nebo jejich blízcí ve Vaší obci nejčastěji poptávají pomoc:

Pro lepší porozumění otázce bylo 10 okruhů zvládnutí základních životních potřeb do 3 laicky srozumitelných kategorií:

1. oblast stravování
2. oblast zdravotní péče (nelékařské)
3. oblast péče o vlastní osobu a její okolí

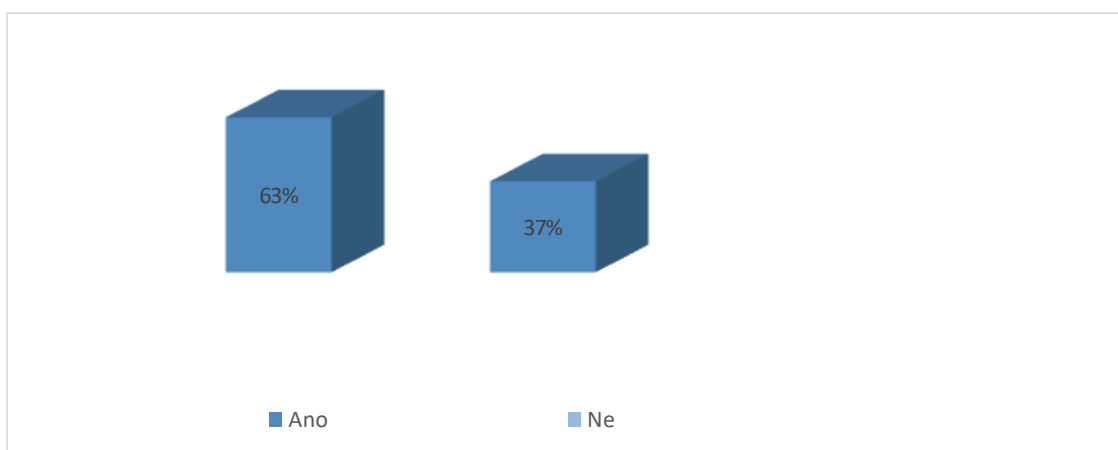
Nejpreferovanější byla pomoc v oblasti stravování (16), následovala nelékařská zdravotní péče /pečovatelské a ošetrovatelské úkony/ (2), nakonec pomoc v oblasti péče o vlastní osobu a její okolí (1).

Obrázek č. 5: Odpovědi k otázce č. 8

9. Informujete seniory ve Vaší obci o konkrétních možnostech získání pomoci při zvládnání základních životních potřeb?

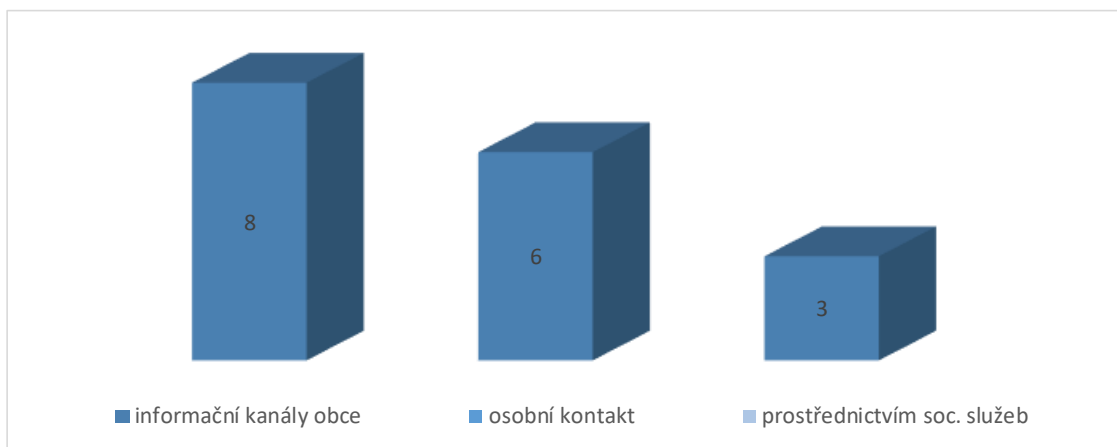
12 obcí (63 %) poskytuje seniorům konkrétní informace, 7 obcí (37 %) nikoliv.

Obrázek č. 6: Odpovědi k otázce č. 9

10. Pokud ano, jakým způsobem jim tyto informace zprostředkováváte? (Nepovinná otázka)

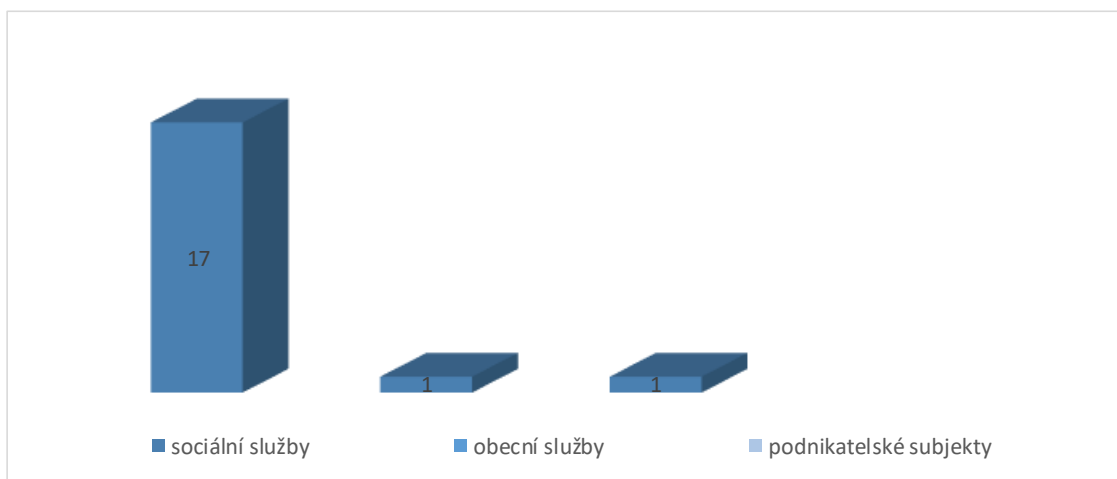
Nejvíce informací předávají obce seniorům prostřednictvím oficiálních informačních kanálů obce /Zpravodaje, úřední desky, webové stránky obcí/ (8), druhou nejvíce uváděnou možností byl osobní kontakt včetně organizovaných setkávání (6). 3 obce pak volí cestu předávání informací pomocí dalších zainteresovaných subjektů, jako jsou pečovatelské služby, organizované přednášky apod.

Obrázek č. 7: Odpovědi k otázce č. 10

11. Na základě konkrétní situace ve Vaší lokalitě, odkazujete seniory s potřebou pomoci druhé osoby a jejich blízké spíše na:

Zdaleka nejčastěji jsou senioři odkazováni na poptání pomoci u sociálních služeb (17), také je jim nabízeno řešení jejich situace prostřednictvím obecních služeb (1) nebo podnikatelských subjektů, které nejsou sociální službou (1). Starostka obce Zubčice uvádí, že zatím seniory nikam neodkazuje, ale v případě potřeby by odkazovala na sociální služby dostupné v této lokalitě.

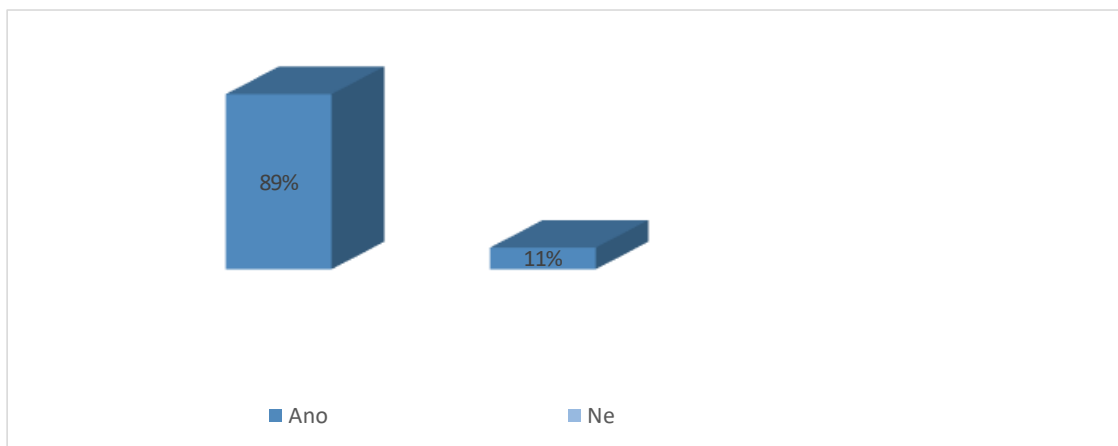

Obrázek č. 8: Odpovědi k otázce č. 11

12. Odkazujete seniory či jejich blízké poptávající pomoc na konkrétní sociální služby působící ve Vaší lokalitě?

17 obcí (89 %) seniorům doporučuje konkrétní sociální služby, 2 obce (11 %) nikoliv.

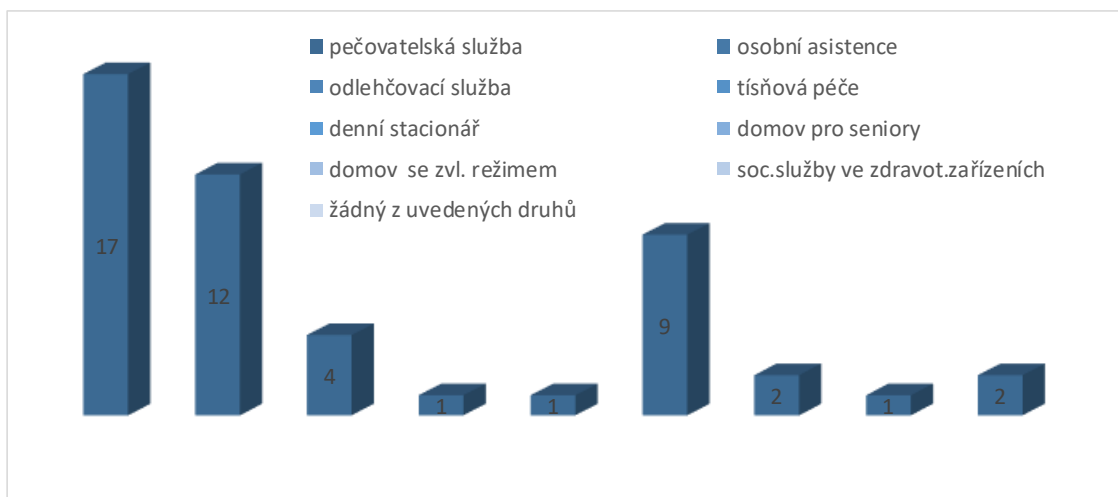
Obrázek č. 9: Odpovědi k otázce č. 12

13. Zprostředkováváte či dopomáháte s komunikací či přímo kontraktem mezi seniorem a konkrétní sociální službou?

12 obcí (63 %) se podílí na procesu nasmlouvání sociální služby, 6 obcí (32 %) se nepodílí. 1 obec (5 %) uvádí, že zatím nebylo potřeba se na tomto podílet, ale v případě zájmu je obec připravena pomoci.

14. Zaškrtněte prosím druhy sociálních služeb, které působí (tzn., nemusí zde mít sídlo ani kamennou pobočku) ve Vaší lokalitě:

Z četnosti označení působnosti jednotlivých druhů sociálních služeb vyplývá, že nejdostupnějším druhem sociální služby pro obyvatele obcí v SO ORP Český Krumlov je pečovatelská služba (17), dále osobní asistence (12) a domov pro seniory (9). Možnost „žádný z uvedených druhů sociálních služeb“ uvedly 2 obce v SO ORP Český Krumlov.

Obrázek č. 10: Odpovědi k otázce č. 14

15. Zvládají tyto služby ve Vaší lokalitě uspokojovat poptávku?

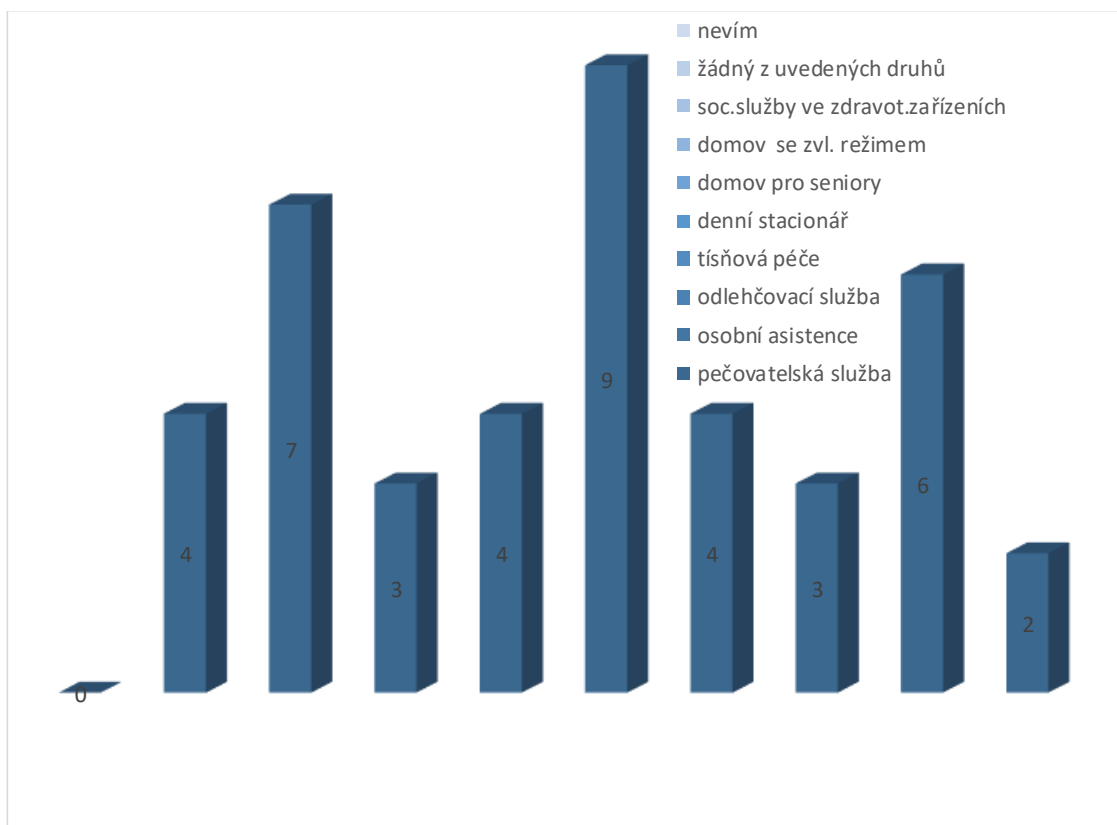
6 respondentů uvedlo, že v předchozí otázce uvedené druhy služeb dokáží uspokojovat poptávku. 1 respondent uvedl, že pobytové služby v této lokalitě nedokážou uspokojovat poptávku vzhledem k dlouhým čekacím dobám na umístění seniora, 1 respondent uvedl, že pečovatelská služba nedokáže uspokojovat poptávku v obcích, které nemají svou vlastní pečovatelskou službu (uvádí např. Přední Výtoň, Frymburk), 1 respondent se domnívá, že poptávka není uspokojována z důvodu nedostatku personálu v zařízeních, které sociální služby poskytují. 10 odpovídajících adekvátnost poptávky a nabídky nedokáže posoudit.

16. Pokud jste v předchozí otázce odpověděli "Ne", máte přibližnou představu o počtu odmítnutých / neuspokojených žadatelů o sociální službu pocházejících z Vaší lokality? Pokud ano, uveďte prosím jejich přibližný počet: (Nepovinná otázka)

V předchozí otázce odpověděli celkem 3 respondenti „NE“, ani jeden z nich však neuvedl představu o počtu odmítnutých / neuspokojených žadatelů o sociální službu ve své lokalitě ani jejich přibližný počet.

17. Které z uvedených služeb nepůsobí ve Vaší lokalitě, ale jsou seniory či jejich blízkými poptávány?

Nejpoptávanější jsou – dle mínění respondentů – domovy pro seniory (9) a odlehčovací služba (7). Dalších 6 respondentů uvedlo, že žádný z uvedených druhů sociálních služeb pro seniory, který by v jejich lokalitě nepůsobil, není poptáván.

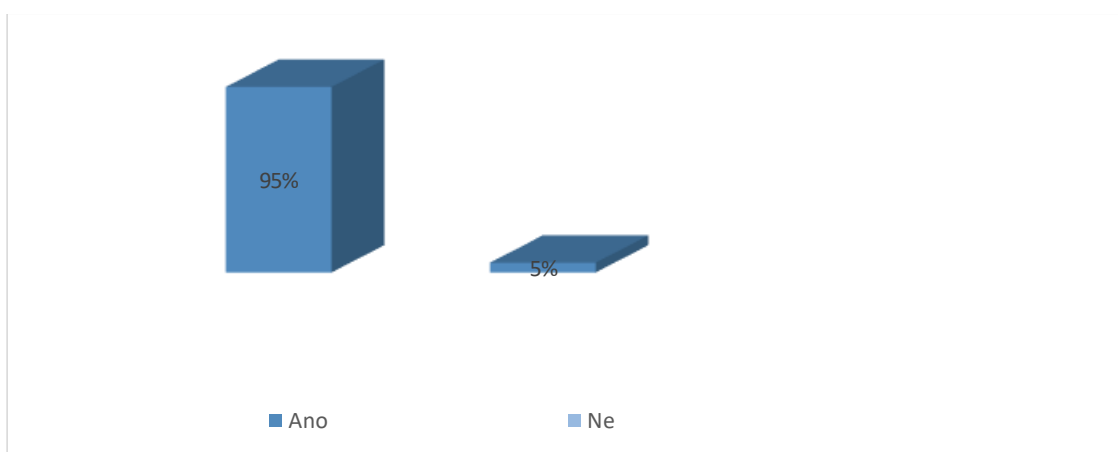
Obrázek č. 11: Odpovědi k otázce č. 17

18. Dokážete vyčíslit poptávku z předchozí otázky? Pokud ano, uveďte prosím aspoň přibližné číslo: (Nepovinná otázka.)

Většina (16) z respondentů nedovede vyčíslit poptávku po, v předchozí otázce, uvedených druzích sociálních služeb. Poptávku vyčíslili jen 3 respondenti a je v řádech desítek (přibližně 50), jedná se především o poptávku po pobytových službách – Domovy pro seniory, Domovy se zvláštním režimem.

19. Působí ve Vaší obci tzv. neformální pečující? (Nejčastěji se jedná o rodinné příslušníky nebo blízké osoby, které o seniora "bezplatně" pečují).

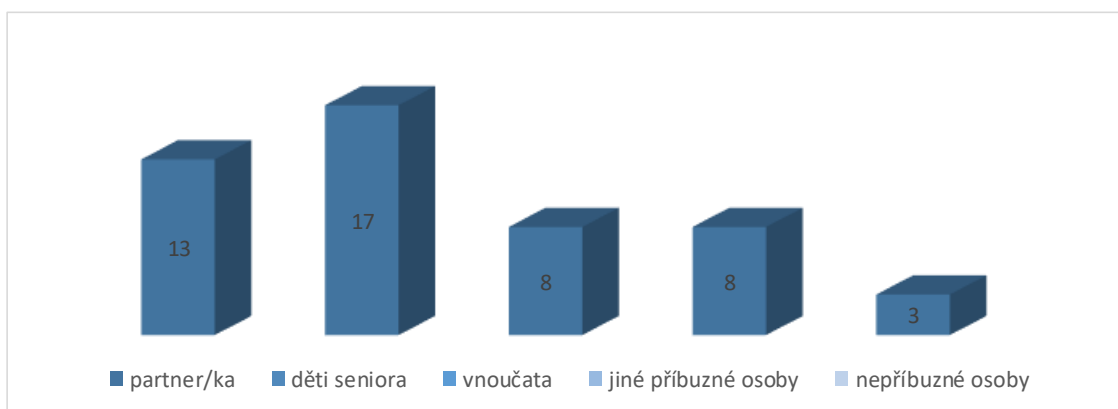
18 respondentů (95 %) uvedlo, že v jejich obci se vyskytují neformální pečující, 1 respondent (5 %) toto naopak negoval.

Obrázek č. 12: Odpovědi k otázce č. 19

20. Pokud jste v předchozí otázce odpověděli "Ano", z Vaší zkušenosti se jedná nejčastěji o: (Nepovinná otázka)

Jako nejčastější neformální pečující působí děti seniora (17), dále partnerka či partner (13), vnoučata a jiné příbuzné osoby (obě možnosti zvoleny 8krát) a nakonec nepřibuzné osoby /sousedé, známí apod./ (3). Z údajů v odpovědích vyplývá, že v mnoha případech o seniora pečuje více generací dané rodiny.

Obrázek č. 13: Odpovědi k otázce č. 20

21. Děkujeme za zodpovězení uvedených otázek, Vaše odpovědi přispějí k efektivnějšímu plánování sociálních služeb pro seniory v Jihočeském kraji. Máte ještě nějaké další poznatky, které byste k této problematice rádi uvedli? (Pokud ano, napište je prosím níže či přímo kontaktujte člena pracovní skupiny pro seniory, který Vás s tímto dotazníkem oslovil).

K poslední otázce se vyjádřily 3 obce. Jejich odpovědi se shodují především v tom, že vnímají nedostatečné zajištění těch seniorů, kteří již potřebují nepřetržitou péči (osoby s demencí, Alzheimerovou chorobou, psychiatrickými projevy apod.). 2 z těchto obcí (Loučovice, Lipno nad Vltavou) navrhuje k těmto účelům využít rozsáhlého objektu bývalé plicní léčebny v Hrudkově ve Vyšším Brodě, kde by mohl být Domov pro seniory či Domov se zvláštním režimem pro obyvatele z SO ORP Český Krumlov.

C) Shrnutí

Z obdržených odpovědí lze vyvodit, že většina obcí si udržuje přehled o situaci svých obyvatel seniorského věku. V malých obcích se lidé běžně a přirozeně setkávají. Je-li potřeba řešit nepříznivou sociální situaci jednotlivých seniorů, pak právě zde dochází nejčastěji k šíření informací, doporučení vhodné sociální služby apod. Neméně potom pomáhají oficiální informační kanály obcí (Zpravodaje, úřední desky apod.). V malých obcích pečují o seniory celá řada neformálních pečujících (lidé zde žijí mnohdy společně ve vícegeneračních domech), jejichž péči nezřídka doplňují terénní sociální služby. Nejvíce senioři v SO ORP využívají terénních sociálních služeb - pečovatelské služby (většina větších obcí má vlastní pečovatelskou službu), tak i osobní asistence. Poptávka je po Domovech pro seniory, odlehčovací službě a Domovech se zvláštním režimem a to především, jak z dotazníkového šetření vyplývá, na Lipensku (Lipno nad Vltavou, Loučovice, Vyšší Brod apod.).